

Published on www.bilvavi.net

[Home](#) > פרשת השבוע תשסה 001 בראשית

פרשת השבוע תשסה 001 בראשית

אות א'- 'יש' ו'אין' שבה

א

התורה מתחילה באות ב'- ב'ראשית, שזהו לשון ב'רכה, ששורש התורה שהתגלה בבריאת העולם, זהו שורש של 'המשכה' לתת 'קיום' לנבראים. * אמנם, מעמד הר סיני מתחיל באות א'- א'נכי ה', שזהו לשון א'רור, לשון של קללה, והדבר צ"ב.

"בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ" (א, א).

איתא בחז"ל (זוה"ק הקדמה ג ע"א, וביגשה רה ע"ב) ובירושלמי (חגיגה פ"ב סוה"א): מהו טעם הדבר שהתחילה התורה באות ב'- ב'ראשית? הלא לכאורה הראשית היא לא ב' אלא א', וא"כ התורה היתה צריכה להתחיל מהשורש, מהאות א'!?

אלא מבארים חז"ל: שהאות א'- זהו מלשון א'רור, לשון של קללה, והתורה פתחה בב', בב'רוך- לשון של ברכה.

כלומר, השורש של התורה- זהו שורש של המשכה, שורש של הקיום, ולכן הוא מתחיל בב'ראשית- בב', שהוא לשון ב'רכה, ולא בא'- שזהו לשון א'רור, לשון קללה.

כידוע, שאף שהתורה מתחילה בב'ראשית- באות ב', אבל מעמד הר סיני, עשרת הדברות, "אנכי ה' אלקיך" (יתרו, ואתחנן), א'נכי- מתחיל בא'.

מה שצריך כאן בירור, זהו: עד כמה שהתורה לא התחילה בא', מכיון שזהו לשון של קללה, א"כ כיצד יתכן שמעמד הר סיני כן התחיל בא'? אם יש כאן לשון של קללה, איך חס ושלום מעמד הר סיני- הוא קללה?! לא יאמר!

ב

מצד ה"זה לעמית זה עשה האלקים" בהסתכלות דאחדות, בכל דבר יש בו הסתכלות הן מחד- מצד השבירה, והן מאידך- מצד התיקון והדבקות בקב"ה, באופן שאין כאן אלא דבר 'אחד' עם 'שתי' הסתכלויות עליו. * כן בענין ה'קללה', יש 'קללה' דתיקון ויש 'קללה' דשבירה, והא'רור דמעמד הר סיני הינו בבחינת 'קללה' דתיקון.

באמת, בכל דבר יש הסתכלות- מצד השבירה, והסתכלות- מצד התיקון, מצד הדבקות בקב"ה.

וכאשר נתבונן בענין האות א', כפי שמבואר בירושלמי שלכן לא התחילה התורה באות א' [אלא בב'ראשית- בב'] כי א'- זהו מלשון קללה, נשכיל: שכשם שיש מושג של 'קללה' דשבירה, כך יש מושג של 'קללה' דתיקון, בבחינת "זה לעמית זה עשה האלקים" (קהלת ז, יד)!

ועומק המושג "זה לעומת זה עשה האלקים", כוונתו: שבכל דבר יש הסתכלות של ה"זה לעומת זה". לא רק מצד התפיסה הפשוטה- שכשם שיש טוב בבריאה כך יש רע, זה לעומת זה, אבל הטוב והרע הם נפרדות, אלא בעומק- כל דבר ודבר, יש בו הן הסתכלות מצד השבירה, והן הסתכלות מצד התיקון!

ועומק הדברים: שעד כמה שב'זה לעומת זה'- הטוב לבד והרע לבד, נמצא שאין כאן את ההתכללות של ה'זה לעומת זה'. אבל כאשר מבינים שה'זה לעומת זה'- זו הסתכלות גופא בכל דבר ודבר הן מצד הטוב והן מצד הרע, בכל דבר ודבר יש מבט של טוב ומבט של רע, יש מבט של שבירה ומבט של התדבקות, נמצא א"כ, שנקודת ה'זה לעומת זה' היא איננה נפרדת, אלא שני הצדדים נכללים זה בזה, וזה בעצם שורש התיקון של ה'זה לעומת זה'. כי שורש כל הקלקול הוא הענין של הרע, הענין של הנפרדות, וכאשר מבינים שה'זה לעומת זה' הוא 'נכלל' אחד בשני, ואלו הן 'שתי' הסתכלויות בכל דבר, אבל זהו דבר 'אחד'- אז כבר יש כאן את שורש התיקון של ה'זה לעומת זה'.

לעניננו, כאשר דנים על ה'קללה', בעצם, הקללה יש בה- מושג של שבירה, ויש בה- מושג של תיקון, של התדבקות.

התורה התחילה ב'ב', ב'ראשית, ולא ב'א' כי זהו לשון קללה, בודאי שזהו מצד התפיסה- שהקללה היא בחינה של שבירה. אבל מעמד הר סיני שהתחיל ב'א', הוא התחיל בבחינה של ה'א'- של ה'קללה דתיקון', קללה של דבקות!!

מה שצריכים לבאר השתא, זהו: מהי אותה קללה דתיקון, אותה קללה של התדבקות?

ג

באמת, מעשה בראשית זהו גילוי של ה'בחכמתא' [והכוונה לחכמה של תורה], אלא- שזהו בסוד ה'יש', שיש כאן בנין והמשכה, משא"כ מעמד הר סיני- הינו 'למעלה' מהחכמה, קרע את כל הרקיעים והראה להם ש'אין עוד מלבדו', זהו גילוי ששולל את הנבראים ע"י התכללותם בו יתברך, שזוהי בחינת הקללה [שענינה ביטול דבר] ד'תיקון'.

בעצם, "בראשית" ברא אלקים, כידוע כפי שכתוב בתרגום (ירושלמי)- 'בחכמתא'. ואין צל של ספק שהחכמה- היא חכמה של תורה, ולא חכמה חיצונית. א"כ לכאורה, מעמד הר סיני ומעשה בראשית מצד השורש הפנימי שלהם- הם אחד: הן מעמד הר סיני שיש את הגילוי של התורה, והן המעשה בראשית שהקב"ה ברא בחכמה.

אבל בעומק, ב'חכמה' [בראשית- בחכמתא] ברא הקב"ה את הנבראים. אבל, יש את הנקודה שהיא 'למעלה' מן החכמה. ובמעמד הר סיני התגלתה הנקודה ש'למעלה' מן הנבראים- קרע את כל הרקיעים והראה להם ש'אין עוד מלבדו' (רש"י ואתחנן ד, לה)!!

מעשה בראשית- הוא סוד ה'יש', ואילו מעמד הר סיני- הוא סוד גילוי ה'אין עוד מלבדו', זהו גילוי של 'שלילת' הנבראים: קרע את כל הרקיעים והראה להם- ש'אין עוד מלבדו'.

מצד המעשה בראשית- יש כאן בנין, יש כאן המשכה, ולכן יש כאן את ה'ב' של ה'בראשית, שהיא ענין השניות, ענין ההמשכה, ענין הבנין. אבל עד כמה שאין בחינה של ב', אלא בחינה של א' שזוהי נקודה של דבקות- אז זוהי נקודה של התכללות, ואין מקום לנבראים. במעמד הר סיני התגלתה אותה הנקודה: 'לכלול' את הנבראים בו יתברך, קרע את כל הרקיעים והראה להם- ש'אין עוד מלבדו'. ישנה כאן נקודה של 'קללה' בבחינת ההתדבקות.

כלומר, 'קללה' ענינה- לשלול את דבר, לבטל את הדבר, לא לתת לו קיום. אלא שיש- מה שמבטלים את הדבר, וזהו כביכול 'שבירה' של הדבר, אבל ישנה גם את הבחינה- שכלי חרס שבירתו זוהי מיתתו, "שבירתן היא טהרתן" (כלים ב, א; זה"ק רע"מ בהעלותך קנג ע"א ופינחס רכד ע"ב), ישנה כאן את נקודת ההתבטלות, נקודת החזרה ל'אין', וזוהי הבחינה של קללה ד'תיקון', קללה של התדבקות שמתגלית במעמד הר סיני!!!...

ד

"אחת- דְּבַר אלקים, שְׁתִּים- זו שמעתי": מצד ה"שתיים זו שמעתי", שיש מהלך של בורא ונברא, מהלך של שניות- אז ישנה הוראת איסור לעבוד ע"ז. משא"כ מצד ה"אחת דיבר אלקים" [שלעולם כל ידיעה או הגדרה הינה רק מצד המקבל]- זהו גילוי של התקשרות הנברא לבחינת ה'אחת', ל"אין עוד מלבדו", וכוונת ה"לא יהיה לך": לתפוס מציאות בה אין מושג של "לך", זוהי עבודה לחיות בלי מציאות של 'אני', בהסיח הדעת מה'אני'.

"אנכי ולא יהיה לך- מפי הגבורה שמענום" (מכות כד ע"א). ובאמת, "אחת- דְּבַר אלקים, שְׁתִּים- זו שמעתי" (תהלים סב'): ההתפרדות היתה מצד המקבלים- "שתיים זו שמעתי", אבל מצד ה"דיבר אלקים"- זהו "אחת" דיבר אלקים. וכמובן, אע"פ שכתוב כאן "אחת דיבר אלקים", אין הכוונה מצדו יתברך, כי הרי מצדו לית מחשבה תפיסא ביה ולא עסקינו, אלא הכוונה היא, שיש כאן בחינה של עומק לפני מעומק: שמצד השטחיות של המקבל נתפס הדבר- 'שתיים' זו שמעתי, אבל מצד עומק התקשרות המקבל- הוא יכול להתקשר לנקודה של 'אחת' דיבר אלקים.

אמנם א"כ, אם זהו 'אחת' דיבר אלקים, כיצד מתפרשות 'שתי' הדברות של אנכי ולא יהיה לך?

תשובה לדבר: "אנכי"- זו המציאות! "לא יהיה לך", כלומר- לא יהיה כזה דבר שנקרא 'לך', אִין 'לך', אין מציאות של 'לך'!

עד כמה שיש כאן "שתיים זו שמעתי"- אז כבר יש מהלך של בורא ונברא, וזה גופא השניים. וממילא הדברות נתפסות: שלא יהיה שניות של אלקות, שלא יהיה שניות של ע"ז- "לא יהיה לך אלהים אחרים על פני" שזהו שורש איסור הע"ז. אבל עד כמה שהאנכי ולא יהיה לך הם בתפיסה של "אחת דיבר אלקים"- אז אין בחינה של שני, וממילא לא צריך לשלול נקודה שניה, כי אין שני, יש רק 'אחת'. ומה הכוונה "לא יהיה לך"? "לא יהיה לך", כלומר- שאין מציאות רק "אין עוד מלבדו"! "לא יהיה לך"- אין מושג בעצם שנקרא 'לך'.

אם יש שני- אז יש איסור לעבוד ע"ז, אבל אם אין שני- לא צריך את הדברה של "לא יהיה לך" כביכול. כל תפיסת דברת "לא יהיה לך" לאיסור ע"ז, זהו עד כמה שיש מציאות 'מבלעדיו' יתברך, אז נאמרה הדברה שיש איסור של ע"ז, ש"לא יהיה לך אלהים אחרים על פני". אבל בשורש של ה"אחת דיבר אלקים"- אין מציאות של ע"ז, כי זה 'אחת', ואף המציאות עצמה שיש 'לך' גם היא נשללת מצד ה'אחת' (ע' היטב בלבבי ח"ח פ"ו אות יא', ופי"ב אות' ב-ג', ובהקדמה שם).

"אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענום" כלומר, שיש כאן נקודה שה'אנכי' שולל את ה'לך'- לא יהיה 'לך'. שזה בעצם סוד השם הוי"ה, שכידוע, שעכשיו הוא נכתב בבחינה של הוי"ה- י' ק' ו' ק', ולעתיד זה יהיה- י' ק' י' ק', שזה סוד ה'יהי'ה' [כמש"נ "ביום ההוא יהיה'ה' אחד" (זכריה יד, ט; וע"ע אדיר במרום עמו' צב-צו' ועמו' רל'; ובלבבי ח"י עמו' קי' § קפו')]. "לא יהיה לך": יש כאן דברה של 'לא'- השלילה, ה'יהי'ה'- בחינת הלעתידי, ו'לך'- אין כזה דבר. פירוש, מצד הגילוי של הלעתידי שהוא בחינה של יהי"ה- "לא יהיה לך", אין מציאות של 'לך'. יש כאן 'שלילה בעצם' של התפיסה שיש דבר מבלעדיו יתברך שמו.

זהו העומק של מעמד הר סיני: שהוא מגלה את הא' שנקרא א'רור, שנקרא מְוֹת, הוא מגלה בזה את התיקון של המיתה!...

ה

בעומק, ה'ברוך' למטה מה'ארור': כי הברוך- זוהי נקודת הַבְּרָכָה וההמשכה לזולת. משא"כ הארור- זוהי שלילת מציאות הנברא והתכללותו בו יתברך. * זהו החילוק המהותי בין מעשה בראשית למעמד הר סיני.

ארור, בגימטריה עם הכולל עולה- ת"ח. בעומק, כפי שכבר בורר במקום אחר, זוהי אותה בחינת גילוי האין סוף, יש כאן את העמקות שבלא יהיה לך ובאנוכי. מצד נקודת ההתכללות- זהו גילוי בעצם של ארור ולא גילוי של ברוך.

יש קללות ויש ברכות, יש ארור שמבואר בפרשיות בספר דברים. אבל בעצם בעומק, הברוך הוא 'למטה' מן הארור. אלא שמצד העלמא בו אנו נמצאים עתה שהוא בסוד ה'יש'- אז הארור שהוא שלילת ה'יש', מצד הביטול של השבירה, הוא 'למטה' מן הברוך.

אבל באמת, הברוך היא אותה בחינה של הַבְּרָכָה מלשון המשכה, זוהי אותה נקודה- שיש למי להמשיך, ויש תפיסה של דבר שנמשך ממנו יתברך. אבל מצד תפיסת התכללות הנברא בו ית"ש, הארור שהוא נקודת שלילה- הוא בעצם שולל את מציאות הנברא, והוא 'למעלה' מנקודת הברוך.

זהו הבעצם של גילוי מעמד הר סיני: שאף שבראשית התחיל בב' ולא בא' כפי שהוזכר מהירושלמי, שזהו מצד התפיסה שא'

זהו א'רור, אבל במעמד הר סיני התגלתה אותה נקודה של הא'רור- מצד ההתדבקות, מצד התיקון, שזהו ארור ששולל את מציאות הנבראים וכולל אותם בו יתברך שמו.

זהו בעצם החילוק המהותי בין המעשה בראשית למתן תורה.

I

גם האומות באופן מסוים קבלו את התורה, אלא שלא היתה אצלן שלמות הקבלה. * עצמיות פנימיות התורה: להביא את המתדבקים בה למהלך של "אחת" דיבר אלקים, 'לשולל' את המתעסקים בה ולכלול אותם גופא בו ית"ש. * באחת "דיבר"- היתה השתקת מציאות הנבראים והתכללותם בו ית', שכולם קבלו שלייה עצמית ל"נפש חיה" שלהם. * החילוק בין כנס"י לאומות: שהמתן תורה הביא את ישראל לביטול גמור עד ש"פרחה נשמתן", משא"כ האומות שהן 'יש' יותר רחוק, אצלן הביטול היה יותר מועט והתבטה רק בתחושה פנימית של מות מתקרב.

"אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו": מתן תורה לכאורה נתחדש רק במהלך שנבחרו בני ישראל מן האומות, שהרי הקב"ה חזר על כל אומה ולשון לתת להם את התורה ולא קבלוה עד שבא אצל ישראל וקבלוה (ע"ז ב ע"ב).

אבל כשמתבוננים בעומק מבינים: שעצם זה שהקב"ה חזר על האומות לתת להם את התורה- זהו כבר גילוי שהתורה כביכול יש לה שייכות לאומות. כי אילו היא היתה נשללת לגמרי מהן- לא היה מהלך שישאלו אותן ושהן יענו, אלא עצם השאלה ועצם הנידון- זהו כבר סוג מסוים של קבלת התורה גם כלפי האומות, אלא שאין כאן את שלמות הקבלה!

ועומק הדברים.

אף שהאומות לא קבלו את התורה בצורה של מתן תורה, אבל בודאי שקדמה לכך קבלה של ז' מצוות- שבע מצוות בני נח [ואף שכתוב "ראה ויתר גוים" (חבקוק ג, ו), מ"מ יש בהם גם בחינת 'קבלה' וגם בחינת "עמד והתיר" (ע"ז שם)]. אלא שצריכים להבין את עומק פנימיות החילוק בין השבע מצוות בני נח לתרי"ג מצוות המצויות ביד הכנסת ישראל.

בעצם, כפי שבורר עד השתא, המהלך של התורה בעומק, הוא לא רק מהלך- לתת 'קיום' לנבראים, אלא זהו מהלך- 'לכלול' את הנבראים בו יתברך. כך נתנה התורה בצורתה האמיתית: ש"אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענום", ושורש הגילוי היה- "אחת" דיבר אלקים. ובעומק, כיון שזהו שורש הגילוי, א"כ זוהי הנקודה הפנימית שמנהגת את התורה, והיא מנהגת את התורה להביא את כל המתדבקים בה למהלך של "אחת" דיבר אלקים, כלומר- 'לשולל' את המתעסקים בה, ולכלול אותם גופא בו יתברך שמו, "לאשתאבא בגופא דמלכא" כפי שכתוב בזה"ק (ויחי ריז ע"ב).

זהו הבעצם שמתגלה במעמד הר סיני: שהעצמיות הפנימית של התורה מושכת גוררת ומובילה את הנבראים לתפיסה של- "אחת" דבר אלקים!!

והנה אנו רואים כפי שכתוב בחז"ל (זבחים קטז ע"א), שבמתן תורה כל העמים "נתקבצו אצל בלעם ואמרו לו: מה קול ההמון אשר שמענו, שמא מבול בא לעולם?" וכו'. והנה, אילו לא היה מהלך שלמתן תורה בעצמו תהיה איזו נגיעה באומות, הן הרי לא היו יודעות כלל מהמתן תורה! אלא, עצם כך שכל האומות 'שמעו' את המתן תורה, רעשו געשו כפי שאומרים חז"ל, נבהלו, הרי שהמתן תורה נגע בהן בנקודה הפנימית, וזה מה שהוביל אותן לנקודה של התבהלות. נקודת הבהלה שהיתה בהן בעומק, היא אותה נקודה שגם להן בעומק היה את הרשימו מבחינת ה"אחת דיבר אלקים" ש'שוללת' את מציאות הנברא, אלא מכיון שהיתה חסרה להן התבטלות- לכך נבהלו.

בכנסת ישראל- זה התגלה בצורה ש"פרחה נשמתן" (שבת פח ע"ב), כלומר שלהם היה ביטול מציאות בפועל. מה שאין כן באומות שהן 'יש' יותר רחוק- לא התגלה הביטול בצורה מוחלטת של "פרחה נשמתן", אלא סוף כל סוף היה כאן איזשהו ביטול: שמציאותן חשה ש'עומדת' להתבטל. כדוגמת אדם הפחד מן המות מחמת שהוא תופס את המות כביטול, כך באותה בחינה היה פחד מהמעמד הר סיני לכל האומות כולן: כי מעמד הר סיני גילה את ה"אין עוד מלבדו", הוא גילה את ה"אחת דיבר אלקים", הוא שלל את המציאות שלהן!

וכפי שאומרים חז"ל (שמו"ר כט, ט): ש"הקב"ה הדמים כל העולם והשתיק העליונים והתחתונים... כדי שידעו הבריות שאין חוץ ממנו", הרי שכל הבריאה היתה בבחינה של דממה. ואף שכתוב- אחת "דיבר" אלקים, והרי שהיה כאן מהלך של דיבור?! אמנם הדיבור הזה- זוהי 'השתקת' מציאות הנבראים והתכללותם בקב"ה (ע' בא תשס"ו § ח').

לשון הכתוב: "ויהי האדם לנפש חיה- לרוח ממללא" (בראשית ב, ז ובתרגום). ובעצם, יש דומם צומח חי ומדבר, וכל דבר הרי מתחלק לארבעה, א"כ יש 'מדבר' שבדומם, 'מדבר' שבצומח, 'מדבר' שבחי, ו'מדבר' שבמדבר. וכשכתוב כאן "ויהי האדם לנפש חיה"- הרי א"כ שיש בחינה של 'אדם' בדומם, ויש בחינה של 'אדם' בצומח, ויש בחינה של 'אדם' בחי, ויש 'אדם' דאדם.

וכאשר במעמד הר סיני נתגלה מהלך שכל הנבראים נשתתקו, בעצם היתה כאן שלילת ה'אדם' שנמצא בכל כח וכח שבנבראים. כלומר השתיקה היתה באותה בחינת ה'מדבר' שנמצא בכל נברא ונברא, לא רק באדם הפרטי, אלא בכל נברא ונברא בפרטיות של הבחינת 'אדם', בבחינת ה'מדבר' שבו. במתן תורה כל הנבראים כולם קבלו שלילה עצמית ל'עצם החיות' שלהם, ל"נפש חיה" שלהם, וזוהי גופא השתיקה שהם שתקו.

נמצא, שהתורה בעצם מאירה בתוקפה- בכנסת ישראל, להוביל אותם למהלך של שלילה, למהלך של 'אין', של "אחת" דיבר אלקים. וביותר מרחק, כלומר בביטול יותר מועט- זה מאיר אצל כל האומות כולן.

ולכן נכתבה התורה "באר היטב- בשבעים לשון" (כי תבוא כז, ח וברש"י), כלומר- כדי לשלול גם את קיום מציאות האומות, אלא שהביטול שלהן הוא הרבה יותר רחוק מלהתבטל לגמרי. נמצא, שהשבע מצוות בני נח בעצם- שורשן בתורה!

ז

רק מצד הלאחר החטא, שבנפש נדבקה זוהמא, אחיזה של 'יש', והיה צורך לבטל אחיזה זו שבנפש, ולהחזירה ל'אין', אז- התחדש המהלך דמתן תורה שבזה נבדלו ישראל מהאומות. * אע"פ שתוקף הארת ה'אין' דמ"ת מאירה בעיקר אצל ישראל, ישראל 'ערבים' גם לאומות בשבע מצוות ב"נ, ור"ל: ערבים לגלות את ה'אין' שגם באומות.

ישנו יסוד, מחודש מאד, אמנם מובא בשם הבעל שם הקדוש: שכשם שבכנסת ישראל ישנה מציאות של ערבות, כך- גם ישראל ערבים לאומות לשבע מצוות בני נח, מדין ערבות!

נבאר בעז"ה את עומק הדברים.

אילו מציאות השבע מצוות בני נח היתה מנותקת מתורת ישראל, הרי שאז כביכול היתה חסרה מהן הארת ה'שלילה', ולא היתה בהן אלא הארת ה"בראשית".

רש"י בתחילת הפרשה (א, א) מביא: "אמר רבי יצחק לא היה צריך להתחיל התורה אלא מ'החדש הזה לכם' (בא יב, ב). שהיא מצוה ראשונה שנצטוו ישראל, ומה טעם פתח ב'בראשית'?- משום 'כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים' וגו'.

וביאור דבריו: שמצד בחינת ה"בראשית", ה'בחכמתא', גם לאומות יש אחיזה, וא"כ מצד כך לא היתה צריכה התורה להתחיל אלא מ"החדש הזה לכם". איפה א"כ ב"בראשית" מתגלה אותה נקודה ש'שוללת' את כח האומות? וע"ז עונה רש"י: "כח מעשיו הגיד לעמו".

אמנם נשאלת השאלה: מתי התחדש הרי המושג 'עמו'?- רק במעמד הר סיני שאז בחר בהם הקב"ה בגילוי, ואילו עד אז- עדיין לא היה את הגילוי. אלא ע"כ, משום שאף שהתורה עכשיו מתחילה מ"בראשית", אבל היא מתחילה מ"בראשית" רק ביחס ל"אנכי ה' אלקיך" ו"לא יהיה לך": שעד כמה שמאיר האור של ה"אנכי", אז מתגלה ב"בראשית" ה"כח מעשיו" לשלול את חלק האומות.

כלומר, אילו כביכול היתה שייכת מציאות שלא יהיה מתן תורה, אז גם מצד ה"בראשית" לא היה גילוי של הבדלה בין האומות לכנסת ישראל. עד כמה שיש חילוק בין הכנסת ישראל לאומות, שזוהי אותה נקודת גילוי שכח ה'אין' שבישראל מאיר יותר מכח ה'יש' שבהם, משא"כ אצל האומות שתוקף ההארה היא 'יש' ואילו ה'אין' הינו הכח המועט, כאשר זוהי התפיסה, שזהו שהתחדש ב'מהלך של מתן תורה- אז תופסים כבר את ה"בראשית" במהלך שבא להבדיל בין האומות לכנסת ישראל.

ובעומק.

מצד התפיסה שבאדם הראשון עדיין לא היתה ההתחלקות וההתפרטות של הישראל והאומות, הרי שמצד כך "בראשית ברא

אלקים" הוא לפני החטא, ואז אי אפשר לומר שתפיסת ה"בראשית" מצד עצמה היא גילוי להתחלקות בין הכנסת ישראל לאומות. אלא בהכרח שכל התולדה הזו הינה תולדה של "לאחר החטא", והיא תולדה של 'תיקון', שהופכת את ה'יש' ל'אין' מצד המעמד הר סיני.

כלומר, ישנם כאן שלשה מבטים: מצד המבט התחתון- אז ה"בראשית" הוא 'יש', 'בחכמתא' הוא 'יש'. מצד המבט היותר עליון- ה"בראשית" בא לגלות את החילוק בין האומות לכנסת ישראל, שהאומות אחוזות ב'יש' והישראל נכללים ב'אין'. ומצד המבט היותר עליון- אז ה"בראשית" עוד הולך לפני חטא אדם הראשון וכולו 'אין', שזהו אדם הראשון קודם החטא "ואדם אין" (בראשית ב, ה), שזהו בבחינת היום הראשון של הבריאה שהכל בבחינה של 'אין' (ע' אמונה ותמימות מועדים- מס' 19 אות יג', ומס' 18 אות טו', יח'; לקמן חיי שרה אות ז').

מצד הלאחר החטא, שמשם התחדש המהלך דמתן תורה בשביל לתקן את החטא, שיהיה "פסקה זוהמתן" כדברי חז"ל (שבת קמו ע"א), כאן יש את ההתחלקות בין הישראל לאומות. ומצד תפיסת ואחיזת ההתחלקות הזו, גדר ההתחלקות הינו: שבישראל- מתגלה יותר ה'אין', ולכן זה נקרא "פסקה זוהמתן" כלומר שמתבטלת בהם תפיסת ה'יש' שמורגש בנפש הנברא, משא"כ אצל האומות- "לא פסקה זוהמתן", ואין הכוונה ש"לא פסקה זוהמתן" כלל, אלא שאצלן עומק ה'יש' נשאר בתוקפו והביטול היה מועט.

ולכך מעמד הר סיני כלל בקרבו את השבע מצוות בני נח: כי מכח התורה- אז הכנסת ישראל ערבים גם לאומות. ועומק הדבר- שה'אין' שמאיר בישראל, שזהו כח התורה שמתגלה במעמד הר סיני, הוא גם משתקף ונותן עדין הארה זיו לאומות. וזהו גופא כח הערבות מה שישראל ערבים לאומות, כלומר- שהם ערבים לגלות את ה'אין' שבאומות!!

ח

ענין הערבות: לכתוש את כ"א מהצדדים ולהביאו למצב של 'אין'. * עומק סוד גלות ישראל בין האומות: להביא הן את ישראל והן את האומות ל'אין', שזוהי ערבות ישראל לאומות.

כח הערבות התגלה היכן שהתגלה המהלך של ארור וברוך.

טעם הדבר.

כי בעצם, הערבות- זוהי אותה נקודה שהדבר מתערב בשביל 'לשלול' את השני: שהרי, שני דברים שנוגדים זה לזה, כאשר נפגשים זה בזה, הם מגיעים לשלילה. כדוגמת שני אבנים שלוקחים ושוחקים אותם אחד בשני- שהם נשללים. כל שְׁנֵי 'יש' שמתחברים- הם בעצם יוצרים שלילה. פעמיים 'יש'- בגימט' כתר, שזו בחינת ה'אין'. וזהו סוד הערבות. שסוד הערבות היא אותה נקודה: שכאשר 'מערבים' שתי נפשות, בעצם זה מביא את כל אחת מהן ל'אין' ושולל אותה. וזוהי תפיסת הערבות שבתוך הכנסת ישראל.

אבל כפי שהזכרנו בשם הבעש"ט שישנה ערבות של הכנסת ישראל גם לשבע מצוות בני נח, ובעומק, עצם הערבות- זוהי אותה כתישה של הישראל והאומות בבת אחת, ואותה כתישה- היא אותה נקודה שמולידה את ה'אין' שבאומות ולא רק את ה'אין' שבישראל.

וזהו הבעצם של עומק סוד גלות.

ט

ענין הגירות: שלילת המציאות הקודמת, בסוד גילוי ה'אין'. * לא גלו ישראל לבין האומות אלא כדי שיתווספו עליהם "גרים", עומק הדבר: להפוך את מציאות האומות ל'גרים', ל'אין'. * יעקב- תופס את המציאות כ'אין' [לכך מצדו אין מהלך של גלות, כי הכל כבר 'אין']. משא"כ רחל- תופסת שיש 'יש' שצריך לשלול. שזוהי עבודת המלכות: "עיקרו של בית"- לעקור ולשלול את הבחינת 'בית', את ה'יש', ולכך מצדה יש מהלך של גלות- כדי להביא גם את האומות ל'אין'.

סוד ענין הגלות של אומה בין שבעים זאבים, בפשטות זהו כפי שמבואר בגמ' פסחים (פז ע"ב): ש"לא הגלה הקדוש ברוך הוא

את ישראל לבין האומות אלא כדי שיתוספו עליהם גרים".

אבל בעומק.

גר, זוהי אותה נקודה: שאת כל מה שהיה לו- הוא עזב, הוא הפך אותו ל'אין'. ישנה כאן הולדה חדשה, שלילה של כל העבר. בעצם, גירות- זוהי שלילה של כל המציאות שקדמה. ולכן עיקר דיני גירות [מילה וטבילה] נלמדים ממעמד הר סיני כמבואר בסוגיא ביבמות (מו"ע א-ב), כי המעמד הר סיני הוא גילוי ה'אין'. וכן כל גירות בפרטיות בעצם, זהו לקחת את כל החיים הקודמים- ולשלול אותם, זהו סוד גילוי ה'אין'.

ועומק המבואר בגמ' שסיבת גלות הכנס"י בין האומות זהו להביא את הגרים: אין זהו רק כפשוטו- להוציא משם גרים, אלא בעומק- זהו להפוך את כל מציאות האומות לגרים, להפוך אותן מ'יש' ל'אין', לגלות את הבחינת 'גירות' שבאומות.

"עם לבן גרתי" (וישלח לב, ה), כלומר- יעקב בא לגלות את ה'לבן', שה'לבן' עצמו יהיה בבחינה של 'גר'. לא שרק 'יעקב' היה בבחינה של גר, שהפך את עצמו מ'יש' ל'אין', אלא 'עם לבן' גרתי, את ה'לבן' עצמו, 'עם', יחד אתו- הוא גילה אותו בבחינה של 'גירות', בבחינה של להפוך אותו ל'אין' (ע"ע וישלח אות א').

זוהי הבחינה האמורה ביעקב כאשר השיגו לבן, שיעקב אמר ללבן: "כי מְשַׁשְׁתָּ אֶת כָּל כְּלֵי מַה מֵצֵאת" (ויצא לא, לז), הרי שלבן חיפש איזו נקודת 'יש' שיעקב לקח- ולא מצא!

ועומק הדברים: 'לבן'- הוא היה בתפיסת אותה נקודת האחיזה של ה'יש' שיעקב בא לשלול אותה. וכאשר יעקב יוצא משם- הוא מראה ללבן ששום דבר הוא לא לקח, ובעומק הכוונה: שהוא בא לגלות שכל מה שנמצא אצל לבן זהו 'אין' ואין מה לקחת משם. עצם זה שהוא לא לקח שום דבר, זהו מאותה בחינה: שעד כמה שזהו 'יש'- אז יש מה לקחת, משא"כ 'אין'- אי אפשר לקחת, ועד כמה שהוא לא לקח- א"כ בהכרח שזהו 'אין'.

אולם רחל- היא גנבה את התרפים. ועצם גניבת התרפים, כביכול זוהי אותה נקודה שיש שמה 'משהו' שצריך לקחת אותו, כלומר- עצם הגניבה, זהו אותו גילוי שהדבר הוא עדיין 'יש' ולא 'אין'.

ולכן, רחל מתה בדרך, מצד הקללה שיעקב אמר. כלומר- ההולדה של הויכוח בין לבן ליעקב, שהוא אותו גילוי של 'אין', הוליד את מיתת רחל, כמבואר בפסוקים ובחז"ל. ומצד המהלך הזה, רחל נקברה בדרך, "רחל מבכה על בניה" (ירמיה לא, יד) כשהם הולכים בגלות.

וביאור הדבר.

מהלכה של רחל היה- מהלך לתפוס את הדבר כ'יש' ולשלול אותו. שזהו סוד הגלות. כי אילו באמת האומות היו נתפסות מתחילה כ'אין', אז לא היה מהלך של גלות כי לא היה צורך להפוך אותן ל'אין'. אלא עצם מהלך הגלות- זהו עד כמה שהאומות נתפסות כ'יש' וצריך לשלול אותן.

וזוהי גופא עבודת המלכות שנקראת "עיקרו של בית" (ע' בר"ר ויצא עא, ב) שזו בחינת רחל. "עיקרו של בית" כלומר: ה'בית'- זה ה'בראשית', זה 'בחכמתא'. כלומר- יש כאן בית, יש כאן חכמה, יש כאן מציאות, שהחכמה הרי היא 'יש', ואף ש"החכמה מ'אין' תמצא" (איוב כח, יב), אבל היא עצמה 'יש'. ו'עיקרו' של בית- זוהי שלילת ועקירת אחיזת ה'יש'.

זהו העומק המהלך: להכליל את כל השבעים אומות, ולהביא אותן ממהלך של 'יש' למהלך של 'אין'!!!...

,

"ועיני לאה רכות"- שהיתה בוכה עד שנשרו ריסי עיניה: לאה מצדה כבר שללה את כל אחיזת ה'יש', את כל תפיסת ההשערה שבמוחין, ולכך נזדווגה ליעקב. * משא"כ רחל שהיתה מצד כך ראויה לעשו, היינו- להתדבק בו [בסוד הגלויות] כדי לשוללו ולכלול בו יתברך [לגלות את ה'יש' ואין' שב'עשו', שהוא עיקרן של הגלויות].

בעצם, אהא דכתיב "ועיני לאה רכות" (ויצא כט, יז) מבארת הגמ' ביש נוחלין (ב"ב קכג ע"א): "מאי רכות?... שהיתה שומעת על פרשת דרכים בני אדם שהיו אומרים: שני בנים יש לה לרבקה, שתי בנות יש לו ללבן, גדולה לגדול וקטנה לקטן. והיתה

יושבת על פרשת דרכים ומשאלת: גדול מה מעשיו? וכו', והיתה בוכה עד שנשרו ריסי עיניה".

הרי שלא לא רצתה להזדווג לגדול, אלא ליעקב.

וגם בפועל המהלך היה- שלא לא רק שנזדווגה ליעקב אבינו, אלא שאפילו הקדימה את רחל. ורק לאחר מכן היה מהלך- שרחל נזדווגה אף היא ליעקב.

עומק הדברים.

הרי מצד הכסדר, מצד מה שהיו אומרים "גדולה לגדול וקטנה לקטן": הרי שלכל אחד מגיעה אחת, ולא מגיעות שתיים לאחד. נמצא שכאשר כביכול לאה פעלה בדמעותיה שתזדווג ליעקב אבינו, אז מצד התפיסה הזו היתה צריכה להיות כאן בחינה של התחלקות שרחל תהיה לעשו! ואף שלבסוף נעשה המהלך ש'רחל ולא' התאחדו עם יעקב, אמנם מצד התפיסה השורשית שלכל אחד יש רק אחת, א"כ כאשר מחליפים את הזיווגים, אז המהלך הינו: שרחל- מגיעה לעשו, ולא- ליעקב.

וכאן בעצם מהלך סוד הגילוי האמיתי: 'עשו' שהוא בגימט' 'יש ואין' בבת אחת (ע' וישב אות י'), מצד אותו מהלך שכביכול נשתנה הזיווג של יעקב ורחל, ויש כאן כביכול בשורש מהלך שרחל מזדווגת עם עשו, כאן מתגלה המהלך שרחל היא שורש לגלויות, שעיקרן של הגלויות הוא עשו, ועיקר סוף הגלות "ועלו מושעים בהר ציון לשפט את הר עשו" (עובדיה א, כא).

כלומר, היה צריך להיות מהלך בעומק שרחל כביכול תהיה לה איזו נקודת התדבקות עם עשו, ולא נקודת התדבקות של 'יש', אלא- אותה נקודת התדבקות של 'שלילה', לשלול את המציאות של עשו, "ועלו מושעים בהר ציון לשפט את הר עשו". זוהי אותה נקודת תפיסה, שמצד האחרית ש"רחל מבכה על בניה", "כי יש שכר לפעולתך... ושבנו בנים לגבולם" (ירמיהו לא, יד-טז), אז בעצם צריך להיות מהלך- של שלילת הנבראים, שלילת הכנסת ישראל, ושלילת הדבר הנתפס ביותר כ'יש' שהן האומות, ולכלול את כולם בו יתברך. ומצד זה- יש כביכול זיווג בין רחל לעשו (ע' משפטים תשס"ו § ב').

לשון הגמ': "עד שנשרו ריסי עיניה" של לאה, מרוב דמעות. העיניים- זוהי נקודת הראיה, וריסי העיניים שהן שערות העיניים- זוהי בחינת האחיזה, שעדיין יש שְׁעָרָה מלשון הַשְׁעָרָה (ע' שופטים תשס"ה אות ג-ד'), שעוד המוחין נתפסים. וכאשר נאמר כאן בלאה ש"היתה בוכה עד שנשרו ריסי עיניה"- בעצם במהלך הזה של הדמעות לאה הביאה את הכל לנקודת ביטול גמור, מצד התפיסה שרחל יכולה להזדווג כביכול עם עשו ולשלול את מציאות ה'יש'.

זוהי האחיזה הפנימית של תיקון הנבראים: להביא אותם ממהלך של תפיסה ואחיזה של 'יש', ולשלול ולכלול אותם בו יתברך שמו.

יא

עבודת אדה"ר: להביא את כל חלקי נשמתו למדרגת 'אין'. * אחר החטא שנבדלו חלקי נשמתו בין ישראל לאומות, התחדשו שני אופנים בעבודה: אופן- של התכללות נשמות הכנס", ואופן- של התכללות נשמות האומות.

נמצא בעצם, שבאדם הראשון קודם החטא היו נכללות נשמות ישראל ונשמות האומות (ע' אדיר במרום עמו' תסט-תעא'), והיתה לו האפשרות לדבוק ב'אין' ולא לדבוק ב'יש'. ואע"פ שהוא בחר לדבוק ב'יש', אולם המהלך הפנימי לא השתנה, וצריך איפא להחזיר את ה'יש' ל'אין'. אלא שצורת ההחזרה מ'יש' ל'אין' עכשיו קבלה שתי פנים: פן שקוראים לו- כנסת ישראל, ופן שקוראים לו- שבעים אומות.

הנשמות כשהיו כלולות באדם הראשון, ונכללות היו נשמות הכנס" ונשמות האומות, היה צריך להביא את כל חלקי נשמתו של אדם הראשון מ'יש' ל'אין', ובדקות יותר גם את הממוצע של ה'מיש לאין' ל'אין'. אדם הראשון כאשר דבק ב'יש', עכשיו יש מהלך חדש של 'שתי פנים' איך מביאים את הנשמות מ'יש' ל'אין': יש את הפן איך שהכנס" מגיעה מ'יש' ל'אין', ויש את הפן איך שהאומות מגיעות מ'יש' ל'אין'.

ושורש ההארה מ'יש' ל'אין' בעצם, הינו מצד ההארה של מעמד הר סיני ש"פסקה זוהמתן", ועתה, היא מאירה בין בכנס" ובין בשבעים לשון לכל האומות, והכל מונהג מהמאור שבתורה (ע' בלבבי ח"ט פ"א § ה'; פ"ד § ח'; פ"ה § ד'; פ"ח § א'; פ"י § ו'; פ"א § י'), להוליך את האור שבתורה ולכלול אותו במאור, לכלול את ה'יש' ב'אין'. אלא שבין צורת התכללות הכנס" לצורת התכללות האומות- ישנה נקודה של התחלקות.

יב

שתי תפיסות לארץ ישראל: מחד מצד אחיזת הכנס"י בה- שמצד כך "לא טַפְּת ארעא דישראל במבולא" משום שכבר האיר בה אור ה'אין', מאידך מצד השבעה אומות- שהן מציאות 'יש' שצריך לכלול אותה ב'אין', ומצד כך נצרך מבול כדי לשלול את מציאותן. * כל הנבראים נקראים "בני נח": ע"ש אור ה'אין' שהאיר בכל הבריאה- שאין 'נייחא' ומנוחה אלא מצד התבטלות ה'אני'.

כאן ישנה נקודה עמוקה.

בעצם כמבואר בפרשת נח, השבע מצוות נקראות- 'שבע מצוות בני נח', כל הנבראים נקראים- על שם נח כפי שמביא רש"י כי כולם יצאו ממנו (ע' רש"י ה, כח).

והנה לכאורה, הרי מבואר בחז"ל (בר"ר לג, ו) "דלא טַפְּת ארעא דישראל במבולא", שבארץ ישראל לא ירד מבול. ואם לא ירד מבול בארץ ישראל, א"כ לכאורה נשארו שמה אנשים, ונמצא שלא כל התולדות המה בני נח: כי מהמבול נשארו אמנם רק נח, שלשת בניו, ואשתו ונשותיהם, אבל בארץ ישראל לכאורה היו עוד הרבה אנשים. ונמצא שמצד הרוב שבדבר, מציאות הנבראים צריכה להמשיך מארץ ישראל ולא מנח?!

לגבי אופן התלבשות הדבר בגשמיות- יעו"י ברמב"ן (נח ח, יא), אבל נתייחס עתה לגבי שורש הדבר לברר מהו עומק הענין שבארץ ישראל לא ירד מבול.

הכתוב אומר: "ארץ אשר... עיני ה' אלקיך בָּהּ" (עקב יא, יב), ארץ ישראל היא אותה ארץ ששייכת לכנס"י ולא שייכת לאומות, ואם נשאל שהרי רואים שלפני הגעת הכנס"י לשם ששהו בה השבעה אומות? תשובה לדבר: לארץ הזו ישנן שתי תפיסות, יש בה תפיסה- מצד בחינת השבע מצוות בני נח, השבעה אומות, ויש בה תפיסה- מצד מה שהכנס"י באה ונכנסת לתוכה.

ולפי זה, עומק הדבר שבארץ ישראל לא ירד מבול ענינו: שמצד השורש העליון של ה'אין' שזו הכנס"י- לא צריך מבול!! וטעם הדבר: כי הרי כל ענין המבול- זהו כדי להביא את הנבראים מ'יש' ל'אין', ועד כמה שארץ ישראל היא בבחינת ה'אין' (ע' מסעי תשס"ה אות ה'), ארץ הצבי כפי שאומרים חז"ל (גיטין נז ע"א) שנמתחת (יע"ע מסעי שם אות ז-יב') הרי שאין בה תפיסה של 'יש'- וא"כ אין צורך שירד שמה מבול, כי מצד עצמיותה היא כבר 'אין'. משא"כ עד כמה שיש בה תפיסה שיש בה אחיזה לשבעה אומות- אז בודאי שצריך שירד שמה מבול, כי צריך לשלול את השבעה האומות!

לפ"ז, מבואר הדבר שכולם נקראים תולדותיו של "נח".

כי "נח", זהו- מלשון נייחא, מלשון ביטול, מלשון 'אין'. והשורש שנקרא "נח", שאין מנוחה אלא מצד התבטלות ה'אני', ש'אני' נהפך ל'אין' (ע"ע בלבבי ח"ח פ"ב אות ד, ט'), הינו גופא אותה הבחינה שנקראת "ארץ ישראל"!!

והיינו מצד ההבחנה ש'ארץ ישראל לא ירד בה מבול', כלומר- שעצמיות הארת המבול האירה בה עוד 'קודם' שירד המבול בפועל, שלכך לא היה צורך בהתלבשות העשייה של המבול. שמאחר וכל דבר צריך אור וכלי, ואם כבר יש כלי בארץ ישראל לאור ה'אין', ממילא אין צורך שזה יהיה בהתלבשות של מבול!

המציאות היתה: שהארת ה'אין' האירה בכל מקום, שזוהי מציאות של "נח", מציאות של נייחא.

והשבעה אומות, הן אותה נקודה- שצריך לכלול את מציאות ה'יש' ב'אין'. וזוהי גופא מציאות המבול- לשלול את הדבר, להפוך אותו מ'יש' ל'אין', וזוהי המציאות שתופסת את כל הנבראים כולם ושוללת אותם!

"כי אתך ראיתי צדיק לפני" (נח ז, א).

לכאורה הרי למעשה, במבול לא רק נח ניצל, אלא גם אשתו בניו ונשותיהם, ואם רק נח היה צדיק אז כיצד הם ניצלו?

עומק הדברים.

מהי אותה נקודה באמת שהקב"ה מצא רק צדיק אחד בדור?

צדיק 'אחד' בדור- זוהי אותה נקודה שאין כאן מציאות של 'יש' אלא רק 'אין'. כי מצד ה'יש'- אז יש בחינה של שניים, בראשית- ב', בחכמתא, יש כאן שתיים, משא"כ מצד ה'אין'.

מה שכתוב א"כ שהקב"ה מצא רק את נח, כלומר: ש'נח' היה כלי לאותה נקודה שמאירה בה ה'אין', מאירה בה האחדות הפשוטה שאין שניים, וכל מי שהאירה בו אותה ההארה ניצל, אבל עצמיות ההארה היתה- שהקב"ה מצא רק 'אחד' שמאירה בו הנקודה, כלומר הוא מצא שמאירה בו הנקודה של 'האחדות הפשוטה' בלי ההרכבה, שבעצם זהו גופא אור המבול, וממילא כלפיו לא שלט המבול!

באותה המידה שלא ירד ב'ארץ ישראל' מבול, כך גם על 'נח' לא ירד מבול. כי כאשר תפיסת הנפש היא בבחינה של ה'אין'- אז אין צורך לשלול אותה והכלי של ה'אין' לא מבטל אצלה כלום, כי הוא בא לבטל 'יש' ולא בא לבטל 'אין'.

נמצא שההארה העצמית של נח היא- זה גופא שהאיר בו המבול 'קודם' שבא המבול, שהאירה בו אותה נקודת ה'אין'. וזו גם הבחינה שנאמרה בו לאחר המבול- 'ויתגל בתוך אֶקְלָה' (נח ט, כא); שמצד השבירה- תופסים את זה כחטא, אבל מצד התיקון- פשיטת המלבושים היא בעצם החזרה לאותה נקודה של 'קודם' החטא.

יג

תיקון המעשה בראשית [שזו תפיסת ה'יש']- שורשו במתן תורה [שזהו שלילת ה'יש' ע"י ה'אין'], וסוף התיקון בשלמות- בכניסה לארץ ישראל [מצד הבחינה שלא ירד בה מבול] בה מאיר ה'אין' כמות שהוא, שזוהי ההתדבקות הגמורה ב"אין עוד מלבדו", גילוי שער הנו"ן, רוחו של משיח.

שורש תיקון המעשה בראשית- זהו המתן תורה בו "פסקה זוהמתן". אבל, אין זו עדיין השלמות, כפי שמבואר שאילו לא חטאו בחטא העגל אז היו מגיעים לשלמות בכניסתם לארץ ישראל. הרי ששלמות הכל- זוהי בעצם התפיסה שנקראת 'ארץ ישראל', וכפי שבורר שזוהי אותה הנקודה שלא שלט בה המבול, אותה נקודת ה'אין'.

"בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ. והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלקים מרחפת על פני המים'- זה רוחו של משיח" (בר"ר ב, ד).

בעצם, כל הפסוקים הללו מורים על אותה נקודת 'אין'. שהרי כפשוטו: "בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ, והארץ היתה' תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלקים מרחפת על פני המים", ולא מוזכר בפסוקים מתי נבראו הדברים: מתי נברא ה'תהו'? מתי ה'בהו'? מתי ה'חשך'? מתי נברא ה'רוח אלקים מרחפת על פני המים'?- כל אלו לא הוזכרו.

אלא ביאור עומק הדבר: זוהי אותה בחינה של שער הנו"ן, שעליו כתב הרמב"ן (בהקדמה לתורה) שהוא בבחינה של 'לא נברא', וזה בעצם ה"רוח אלקים מרחפת על פני המים" שזו רוחו של משיח שהיא בחינה של 'לא נברא'. ובאמת לא מוזכר בפסוק שהדברים הללו נבראו, כי עצמיותם היא בבחינה של 'לא נברא' ולא בבחינה של 'נברא'.

שלמות הדבר- היא בכניסה ל'ארץ ישראל', שזוהי העצמיות שלא ירד מבול, זוהי אותה עצמיות של גילוי להתחבר לנקודה של 'לא נברא'.

סוף דבר א"כ, שכח ה"בראשית": מצד החיצוניות- זוהי תפיסת ה'יש', מצד גילוי מתן תורה- זהו כיצד ה'יש' נשלל ע"י ה'אין', וסוף המהלך- זוהי ההתדבקות הגמורה ב"אין עוד מלבדו" שכבר לא צריך לשלול כלום, שזהו סוד 'ארץ ישראל לא ירד בה מבול'. ה'ירד מבול'- זהו עדיין המהלך האמצעי שיש 'יש' שצריך לשלול אותו ל'אין'. משא"כ ארץ ישראל ש'לא ירד' בה מבול כלומר- שה'אין' מאיר בה כמות שהוא, והוא כבר לא צריך לשלול בה שום דבר.

כאשר נזכה בעזר ה', נחזור בחזרה ל'ארץ ישראל', להכלל ב'אין', להתדבק בו יתברך, ולחיות בהכרה חושית ש"אין עוד מלבדו"...

"תוכן ותמצית הענינים"

(א) התורה מתחילה באות ב' - בראשית, שזהו לשון ב'רכה, ששורש התורה שהתגלה בבריאת העולם, זהו שורש של המשכה לתת 'קיום' לנבראים. * אמנם מעמד הר סיני מתחיל באות א' - א'נכי ה', שזהו לשון א'רור, לשון של קללה, והדבר צ"ב. * (ב) מצד ה"זה לעצמת זה עשה האלקים" בהסתכלות דאחדות, בכל דבר יש בו הסתכלות הן מחד - מצד השבירה, והן מאידך - מצד התיקון והדבקות בקב"ה, באופן שאין כאן אלא דבר 'אחד' עם 'שתי' הסתכלויות עליו. * כן בענין ה'קללה', יש 'קללה דתיקון' ויש 'קללה דשבירה', והא'רור דמעמד הר סיני הינו בבחינת 'קללה דתיקון'. * (ג) באמת, מעשה בראשית זה גילוי של ה'בחמתא' [הכוונה לחכמה של תורה], אלא - שזהו בסוד ה'יש', שיש כאן בנין והמשכה, משא"כ מעמד הר סיני - הינו 'למעלה' מהחכמה, קרע את כל הרקיעים והראה להם ש'אין עוד מלבדו', זהו גילוי ששולל את הנבראים ע"י התכללותם בו יתברך, שזוהי בחינת הקללה [שענינה ביטול דבר] ד'תיקון'. * (ד) "אחת - דְבַר אלקים, שְׁתֵּים - זו שמעתי": מצד ה"שתיים זו שמעתי", שיש מהלך של בורא ונברא, מהלך של שניות - אז ישנה הוראת איסור לעבוד ע"ז. משא"כ מצד ה"אחת דיבר אלקים" [שלעולם כל ידיעה או הגדרה הינה רק מצד המקבל] - זהו גילוי של התקשרות הנברא לבחינת ה'אחת', ל"אין עוד מלבדו", וכונת ה"לא יהיה לך": לתפוס מציאות בה אין מושג של "לך", זוהי עבודה לחיות בלי מציאות של 'אני', בהסיח הדעת מה'אני'. * (ה) בעומק, ה'ברוך' למטה מה'ארור': כי הברוך - זוהי נקודת ההפך וההמשכה לזולת. משא"כ הארור - זוהי שלילת מציאות הנברא והתכללותו בו יתברך. * זהו החילוק המהותי בין מעשה בראשית למעמד הר סיני. * (ו) גם האומות באופן מסוים קבלו את התורה, אלא שלא היתה אצלן שלמות הקבלה. * עצמיות פנימיות התורה: להביא את המתדבקים בה למהלך של "אחת" דיבר אלקים, 'לשלול' את המתעסקים בה ולכלול אותם גופא בו ית"ש. * בְּאֶחָת "דיבר" היתה השתקת מציאות הנבראים והתכללותם בו ית', שכולם קבלו שלילה עצמית ל"נפש חיה" שלהם. * החילוק בין כנס"י לאומות: שהמתן תורה הביא את ישראל לביטול גמור עד ש"פרחה נשמתן", משא"כ האומות שהן 'יש' יותר רחוק, אצלן הביטול היה יותר מועט והתבטא רק בתחושה פנימית של מות מתקרב. * (ז) רק מצד הלאחר החטא, שבנפש נדבקה זוהמא, אחיזה של 'יש', והיה צורך לבטל אחיזה זו שבנפש, ולהחזירה ל'אין', אז - התחדש המהלך דמתן תורה שבזה נבדלו ישראל מהאומות. * אע"פ שתוקף הארת ה'אין' דמ"ת מאירה בעיקר אצל ישראל, ישראל 'ערבים' גם לאומות בשבע מצוות ב"נ, ור": ערבים לגלות את ה'אין' שגם באומות. * (ח) ענין הערבות: לכתוש את כ"א מהצדדים ולהביאו למצב של 'אין'. * עומק סוד גלות ישראל בין האומות: להביא הן את ישראל והן את האומות ל'אין', שזוהי ערבות ישראל לאומות. * (ט) ענין הגירות: שלילת המציאות הקודמת, בסוד גילוי ה'אין'. * לא גלו ישראל לבין האומות אלא כדי שיתווספו עליהם "גרים", עומק הדבר: להפוך את מציאות האומות ל'גרים', ל'אין'. * יעקב - תופס את המציאות כ'אין' [לכך מצדו אין מהלך של גלות, כי הכל כבר 'אין']. משא"כ רחל - תופסת שיש 'יש' שצריך לשוללו. שזוהי עבודת המלכות: "עיקרו של בית" - לעקור ולשלול את הבחינת 'בית', את ה'יש', ולכך מצדה יש מהלך של גלות - כדי להביא גם את האומות ל'אין'. * (י) "ועיני לאה רכות" - שהיתה בוכה עד שנשרו ריסי עיניה: לאה מצדה כבר שללה את כל אחיזת ה'יש', את כל תפיסת השְׁעָרָה שבמוחין, ולכך נזדווגה ליעקב. * משא"כ רחל שהיתה מצד כך ראויה לעשו, היינו - להתדבק בו [בסוד הגלויות] כדי לשוללו ולכלול בו יתברך [לגלות את ה'יש' ואין שבע'עשו', שהוא עיקרן של הגלויות]. * (יא) עבודת אדה"ר: להביא את כל חלקי נשמתו למדרגת 'אין'. * אחר החטא שנבדלו חלקי נשמתו בין ישראל לאומות, התחדשו שני אופנים בעבודה: אופן - של התכללות נשמות הכנס"י, ואופן - של התכללות נשמות האומות. * (יב) שתי תפיסות לארץ ישראל: מחד מצד אחיזת הכנס"י - בה - שמצד כך "לא טַפְּת ארעא דישראל במבולא" משום שכבר האיר בה אור ה'אין', מאידך מצד השבעה אומות - שהן מציאות 'יש' שצריך לכלול אותה ב'אין', ומצד כך נצרך מבול כדי לשלול את מציאותן. * כל הנבראים נקראים "בני נח": ע"ש אור ה'אין' שהאיר בכל הבריאה - שאין 'ניחא' ומנוחה אלא מצד התבטלות ה'אני'. * (יג) תיקון המעשה בראשית [שזו תפיסת ה'יש'] - שורשו במתן תורה [שזהו שלילת ה'יש' ע"י ה'אין'], וסוף התיקון בשלמות - בכניסה לארץ ישראל [מצד הבחינה שלא ירד בה מבול] בה מאיר ה'אין' כמות שהוא, שזוהי ההתדבקות הגמורה ב"אין עוד מלבדו", גילוי שער הנו"ן, רוחו של משיח.

הערה:

סימון "ע' בלבבי ח"ט פ"א § א-ג", פירושו: לעיין בספר **בלבבי משכן אבנה חלק ט'**, קטעים א' עד ג' (כאשר מיספור הקטעים הינו ע"פ הכותרות משנה).

סימון "ע' בראשית תשס"ו § א, ג", פירושו: לעיין בספר **בלבבי משכן אבנה עה"ת שנת תשס"ו**, פרשת בראשית, קטעים א' וג' (מיספור הקטעים כנ"ל).

סימון "ע' בראשית אות' א-ג', ה'", פירושו: לעיין בספר **בלבבי משכן אבנה עה"ת** בכרך הנוכחי, פרשת בראשית, אותיות א' עד ג' ואות ה'.

- [\[פרשה תשס"ה 1\]](#)

Source: <https://bilvavi.net/shiur/בראשית-001-שבועתשסה>

Links

[1] <https://bilvavi.net/5765parsha>